

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Kilöfizetési árak:
 Magyarországon: Negyedévre . . . . . 12 korona
 Egy évre 48
 Vidékre: Negyedévre 5
 Egy évre 20

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Császló József.

Egyesszám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Tisza István miniszterelnök.

Budapest, okt. 26. A király megbizta Tisza István grófot a kormányalakítással. Tisza kijelentette, hogy a kilences bizottság megállapodásán csekélyebb változtatásokat kíván. Tisza ma délután érkezik Budapestre. A kilences bizottságot, utána a szabad elvű párt értekezletét sürgősen összehívják.

Fadrusz János meghalt.

Budapest, okt. 26. Fadrusz János a nagy magyar szobrász tegnap este naphegyi palotájában meghalt.

Tizezer koronás ajándék.

A debreceni kamarának.

A debreceni kamara nagyon jó viszonyt tart fenn a földmívelési miniszterrel s annak nagyon megnyerte tetszését a debreceni kamara házi-ipari tevékenysége.

Ennek tudható be, hogy Darányi a hegyvidéki háziiparfejlesztő bizottságok külön segélyezésén kívül — ami mintegy 20.000 koronára rug — ez évben is mintegy 10.000 koronát bocsájtott a kamara rendelkezésére egyéb háziipari tanfolyamok kezelése végett.

Legujabban pedig újabb 10.000 koronát helyez kilátásba, hogy ezzel az összeggel a házi ipar értékesítését alapvetőleg előmozdítsa.

A miniszter erre vonatkozó leirata így szól:

A munkáskérdés helyes mederben tartásának egyik legfontosabb eszköze, ha biztosítani tudjuk azt, hogy a gazdasági munkásoknak a szorosan vett gazdasági munkákon felül is legyen jövedelmező munkája s keresete.

Ilyenül kínálkoznak a gazdasági háziipari ágak, melyek csekély befektetéssel különös előképzettség nélkül is haszonhajtók lehetnek.

A háziipar emelése, fejlesztése érdekében 1898. év telétől kezdve számos háziipari tanfolyamot tartottam, melyeknek eredményei a legszebb sikerrel bizonyítottak.

Ez ideig az ország különböző részein téli időben tartott 735 háziipari tanfolyamon közel 30.000 munkás vett részt.

A tanfolyamok rendezésén kívül számos a gazdasági házi ipar üzése cél-

jából alakult munkatelep és szövetkezet nyert anyagi támogatást.

A háziipar fejlesztését célzó törekvésemnek maradandó hatása csak úgy lesz, eredményre csak az esetben számíthatunk, ha a készült tárgyak értékesítésére is megadjuk az irányt és módokat.

Ezen foglalkozásnak a munkásnép ugyanis csak az esetben nyerhető meg, ha a készült tárgyakat oly árban tudja értékesíteni, hogy a nyersanyag-értékeken felül tisztességes munkadíját is megtalálja.

A házi iparral foglalkozók legnagyobb része azonban üzleti érzékkel nem bír s csekély számú készítményét, ha az helyben el nem kél, nem képes értékesíteni.

De nagy hátrányára, ha a háziipra fellendülésének az is, hogy a termelő kész munkájának árát azonnal akarja.

Már pedig a készített tárgyak legnagyobb részt olyanok, melyeknek értékesítése télen, a mikor leginkább előállítatnak, alig lehetséges.

A háziiparral leginkább szegény emberek foglalkoznak, kik nem várhatnak az értékesítésig a munkadíjjal s a nyersanyagra fordított költséggel.

Nálunk a kereskedők legnagyobb része hitelre vásárol, de a háziipari termelő, forgó tőkéje nem lévén, hitelt nem nyújthat, hiszen úgy szólva napról-napra él.

A kereskedő így tehát nem lesz a háziipar termelő megrendelője, hanem megy a külföldre, hol bőséges hitelt élvez, aránylag hosszabb időre.

Ezekben látom főokát annak, hogy a háziipari foglalkozás bár keresett s fogyasztásban bevált tárgyakat állít elő — mindinkább hanyatlik.

A háziiparral való foglalkozás keresetet nem nyújtván, a munkásnép a téli időt, midőn a külső gazdasági munka szünetel, nagyrészt tétlenül, minden kereset nélkül tölti el.

Hazánknak pedig alig van vidéke, mely háziiparra utalva nem volna.

A háziipar foglalkozás fellendítése céljából kész volnék a kamara részére 10.000 korona azaz tizezer korona segélyt rendelkezésére bocsátani oly célból, hogy működési területén ez összeg erejéig a tél folyamán a háziiparral foglalkozó munkásoktól a fogyasztásban is keresett háziipari cikkeket rendeljen meg, ezen cikkek értékesítésig raktározatnának s biztosítottatnának.

Ezen összeget azonban csakis a költségvetés felhasználására nyert törvényes felhatalmazás után fogom kiutalványozni.

A gazdasági háziipari ágak a faragás, kosárkötés, sás és gyékény és

nád szövés, szalmafonás, seprű és kefe-kötés.

Ezen iparágakból oly tárgyak volnának megrendelendők, melyek tömeges fogyasztás tárgyát képezik.

A megrendelés alkalmával minták adatnának, melyek szerint a megrendelt tárgyak készülnek.

A megrendelés a községi előjáróságok, vagy megbízható tisztességes vállalkozók útján történhetik. Ugyanigy a kész tárgyak átvétele s kifizetése.

A raktározás a készírtetés helyén vagy központban összegyűjtve az adott körülményhez képest történnek.

Az értékesítésre nézve legkivánatosabbnak tartanám, ha azok, amennyiben belföldi fogyasztásban nem szükségeltetnek, vagy csak az ily hazai készírtmények árát nyomnák le, külföldi piacokon helyeztetnének el.

Az értékesítés után befolyó összeg, mint a háziipar fellendítésére szolgáló segély továbbra is a kamara kezelésében marad s jövőre is hasonló módon használtatnék.

Sulyt helyezek arra, hogy csakis a gazdasági háziipar fent jelölt iparágaiából s csakis tényleg gazdasági háziiparosoktól rendeltessenek meg a tárgyak.

A megrendelt tárgyak csakis december, január és február esetleg márciusban készíthetők, tehát az időben, midőn a külső munka szünetel.

Felkérem a kamarát sziveskedjék azonnal értesíteni, hogy a gazdasági házi ipar fellendítése érdekében ezen működésben hajlandó-e a fenti módon támogatni.

Készsége esetén felkérem, sziveskedjék a fentiekre vonatkozólag felmerült megjegyzéseit, esetleg módosítására vonatkozó javaslatát, továbbá arra vonatkozó tervezetét felterjeszteni, hogy működési területén mily gazdasági házi iparágakkal foglalkoznak? A rendelkezésre bocsátandó 10.000 koronából, mely háziipari cikkek közül mennyi megrendelést kíván? mely községekben tervezi a megrendelést? hol raktározhatók az átvett tárgyak? kik volnának megbízhatók a megrendelés közvetítésével és az átvétellel?

Megjegyzem, hogy a kamara tartoznék évenként december hó végével az összeg mikénti kezeléséről rendszeres pénz- és anyag-számadást bemutatni.

HIREK.

Napló.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap és napraep
Nőegyleti szöv. ipar tanműhely nyitva — va
sárnap kivételével — mindennap délelőtt
7—12-ig és délután 2—6-ig

Lámpionos menet Wolafka dr.-nál.

— okt. 26.

A kinek utja tegnap este véletlenül a Szent-Anna-utca felé vitt s meglátta ott azt a több ezerre menő néptömeget, könnyen azt gondolhatta, hogy itt valami szocialista, vagy exlexes tüntetés készül. Ha azután közelebb ment, meggyőződhetett róla, hogy itt valóban tüntetés készül, de a hívek szeretetének tüntetése főpásztoruk iránt. Míg az utcákon vadul rohant tova a hűvös őszi szél, maga előtt kergette a fák letarolt száraz leveleit, addig városunk kath. hívei odavonultak főpásztoruk ablakai alá, hogy ott fátylát gyujtva külsőleg is kifejezhessék adjanak a szívükben élő szeretetnek.

Este nyolc óra után indult el a varga-utcai elemi iskolából a körülbelül háromszázfőből álló szép menet. Mikor a Szent-Anna-utca bekanyarodott, az várakozó néptömeg harsány éljenzése fogadta. Elöl egy szimbolikus jelvény volt. Egy hatalmas szív, ily felirattal: Ez hozott minket hozzád! s a másik oldalon: Eljen a mi szeretett főpásztorunk dr. Wolafka Nándor! Mikor a püspök lakása elé értek, a zene és éljen lecsillapultával Jánossy Gyula kezdett beszélni.

Mind ő, mind az utána következő szónok: Talvizer Alajos, azt fejtegették, hogy a hála hozta őket ide, a hála az ünnepe apostoli buzgólkodásáért és azért a sok jótéteményért, melyben városunk szegényeit valláskülönbőség nélkül részesíti.

Wolafka meghatottan válaszolt. Igaz — ugymond — hogy kiakart térni az ünnepeletés elől, de ha most egy hét elmúltával hívei mégis felkeresik, örül neki. Zálogát látja ebben annak a jövőszonynak, melyben itt nálunk a hívek páztorukkal állanak, s a mely legbiztosabb alapja az eredményes lelkipásztorokodásnak. Beszédének végeztével ő maga rákezdett a Himnusra. Lélekemelő látvány volt, a mint erre a több ezerre menő sokaság az Isten szabad ege alatt kalaplevéve énekelte a nemzeti imát, s annak utolsó sorai után Mogyoróssy Mariska csokrot nyujtott át a püspöknek s a menet éjenezve elvonult. Kilenckor a szent László dalárda jelent meg az ünnepeletnél és Kovács Károly karnagy vezetése alatt szerenádót adott.

* **Személyi hír.** Dr. Imrik Gusztáv nagyváradi ügyész városunkban időzik.

* **A reformáció emlékezete.** A budai ref. templomban tegnap volt a reformáció első emlékünnepe, a melyet a Bethánia egyesület rendezett. Az ünnepen a főváros református világ színe-java megjelent.

* **A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** A kereskedelemügyi minisztérium több napilap kérelmére, a hírlapok nyomdai munkásaira vonatkozólag a vasárnapi munkaszünetet felfüggesztette.

* **Szeged üdvözlése.** Tudvalevő, hogy diákjaink egy része egyesülve az ország számos főiskolájának diákságával Szegedre ment, hogy Kossuth Lajos dicső szobrát megkoszorozza. Ismeretes ama közvetlenek mely miatt e hazafias mozgalom leginkább történt az ifjuság körében s így azt most szóvá nem tesszük. Tegnap a Szegeden időző diákság seniorjához Zoltai Lajos kezdeményezésére több debreceni polgár az alábbi sürgönyt küldte: Debreceni széniorinak Szeged. Amit szolgálalkuság meggyalázott, szentelje meg forró szabadság szeretet, mit vének gyöngesége elal-kudni kész, védje meg magyar ifjuság ereje. Diákjaink üdvözlőjétek nevünkben Szeged városát. Debreceni polgárok. — Minden esetre dicséretes és hazafias emelkedettségű szép tett volt, mely jobban emeli föl önmagát, semhogy azt a szoros tény megörökítésén felül még néhány cifrázó szóval fel, vagy ki is dicsérijük.

* **Katonai hírek.** A Budapesti Közlöny tegnapi száma az alábbi bennünket is érdeklő katonai híreket közli: Ó felsége a király Töbör-éthei báró Nagy Gyula alezredest a 2. sz. honvéd huszár ezredben, a honvéd központi lovas iskola parancsnokának kinevezte. Dévabányai Halasy Tibor főhadnagynak a 2. sz. honvéd huszárezredben a király 6 felsége a kamarási méltóságot adományozta. — A m. kir. honvédelmi miniszter Dr. Grosz Samu és Dr. Sas Farkas 3-ik honvéd ezredbeli tartalékos főorvosokat pedig, szolgálati idejüknek kitöltése után, tiszti rangjuk megtartása nélkül és saját kérelmükre a honvédség kötelékéből elbocsájtotta.

* **Csak magyarul.** A budapesti helyőrség több tartalékos tisztje körlevelet bocsátott ki, hogy mindazon magyar tartalékos tisztnek, kik az Üllői-uti Mária Terézia kaszárnyában november 4-én tartandó ellenőrzési főszemlén megjelennek aem hier hanem jelen szóval jelentkezzenek, hogy ezáltal, a mai válságos politikai viszonyok között — melyet éppen a katonai kérdések idéztek elő — tüntetőleg kifejezésre juttassák a magyar tartalékos tisztnek érzelmeit.

* **Egy kis gyermek szerencsétlensége.** Tegnap délelőtt egy vasuti tisztviselő kis négy esztendő gyermeke vidáman játszódozott a szobában. Játzás közben sorra mászkálta az összes butorokat, később felmászott az ablak párkányára is ugrádozni, de egyensúlyt veszítve oly szerencsétlenül esett az ablaknak, hogy az betörte és egy éles üveg szilánk a bordák között egész a szívéig hatolt, rögtön halált okozva. Beszállították a kórházba hol felfogják boncolni a kicsi halottat.

* **Rövid hírek.** Leforrázott csecsemő. Tarei József pécsi rendőr felesége megakarta fűrésztelni 6 hónapos fiacskáját. A forró vizet a teknőbe öntötte, fiát pedig a közeli asztalra tette, míg hideg vizet hoz be. Míg oda volt, a fiucska kikecmergett a vánkosból és beleesett a forró vízbe. Rövid szenvedés után meghalt szegényke. — Utazás a föld körül két koronáért. Az idegen forgalmi és utazási vállalat utazási sorsjátékot rendez, amelynek a főnyereménye utazás a föld körül a vállalat költségén, illetőleg 2 koronáért, amennyi egy-egy sorsjegy ára. Melléknyeremények: nagyobb külföldi utazások, előkelő fürdőkon való nyaralás stb.

* **Elveszett egy három hónapos, barna, hosszuszőrű, hegyes orru kölyök kutya, négy körme, melle, fehér nyakán egy fehér folt van. A becsületos megtaláló illő jutalomban részesül Széchenyi-utca 6. szám alatt.**

Az Arany Bika kávéházában ma este Rácz Károly zenekara játszik.

EGYLET.

A debreceni jótékony nőegylet választmányi ülése. A debreceni jótékony nőegylet tegnap délután választmányi ülést tartott Veresné Szathmáry Teréz elnöklé sével. Jelen voltak: Szabó Kálmáné alelnök. özv. Brunner Edéné, Riesz Lipótné, özv. Vértessy Lajosné, özv. Bérressy Sámelné, Lovassy Károlyné, Berzöffy Vincéné, Szávay Gyuláné v. tagok, Szücs Kálmán pénztáros, és Koncz Ákos titkár. A választmány az eddig követett eljárást a segélyezések ügyében szabályozza és e tekintetben már a közel jövőben üdvös változtatásokat fog eszközölni, hogy eredményesebbé tegye jótékonyosságát. A választmány meghallgatta ezzel kapcsolatban a pénztáros jelentését a nőegylet vagyonáról. Elhatározta, hogy az őszi gyűjtést még november 15-ig az egész városon megindítja és a gyűjtési idő megkezdését és a gyűjtést elvállaló hölgyek nevét a nagy közönséggel a helyi hírlapok után tudatja. A nőegylet szegényeinek és árváinak javára a télen valamelyes mulatságot rendez, mely bizonyára látogatott lesz, mint a nőegylet minden mulatsága. Végül több szegénynek kérését megvizsgálás végett kiadta a választmány tagjainak kiknek jelentése alapján fog határozni az okvetlenül szükségesnek mutakozó segélyek nyujtásáról.

A Zion asztaltársaság. A Zion jótékonyasági asztaltársaság tegnap délelőtt 10 órára a Frohner szállóba hirdetett gyűlését e hét vasárnapjára, november hónap 1-sejére halasztotta el.

A színesz nyugdíjegylet közgyűlése. Több ízben megirtuk már a színesz nyugdíjegylet tervét, mely szerint eddigi nyugdíjazási nyugdíjának épségben tartása mellett, vagyonát akként szándékozik átadni a városnak, hogy ennek ellenében a város az egylet nyugdíjassait holtig lássa el nyugdíjjal. Az ügyrészteit már bőven megirtuk többször, most újabb részletül csak annyit tehetünk hozzá, hogy az egylet tegnap délelőtt 10 órakor tartott közgyűlésében a tervet egyhangulag elfogadta s azt a város tanácsa utján a közgyűléshez kéri elfogadásul előterjeszteni. Hisszük, hogy amidőn ezzel a város egyáltalán nem károsodik, sőt tőkéhez jut, hogy azt a város közgyűlése is magáévá teszi. Hiszen egyébként is az egylet nyugdíjazásai e város egykoron országos híru színészetének nagy ügyét szolgálták a magyar közművelődés nevében, annak fényére és dicsőre is. — S így már e miatt sem volna méltányos a színészegyletnek kérését esetleg mellőzni, hiszen végeredményében még ha a nyugdíj ellenében tőkét sem nyujthatna neki, még akkor is szinte lehetetlen volna a város nobilitása nevében ki térni a kultura ama öreg harcosának vénségükre való ellátása elől.

Patyolat kisasszony.

Szinmű 3 felvonásban. Irta: Brioux. Fordította Tábori Róbert. Bemutató előadása a debreceni városi színházban tegnap este.

Brioux ezen színművében azt akarja beigazolni, hogy a nőnek legjobb helye a családi tűzhely. És ezzel kapcsolatban arra a nézőpontra helyezkedik, hogy senkit, de különösen a nőt nem tanácsos a maga köréből kiragadni és házi szokásaival ellentétes helyzetbe erőszakolni. Brioux tehát ellene van a nőemancipációnak és elméletének a gyakorlati életben való alkalmazását, másrészt teóriájának igazságát *Elise Rousset*-nak, a *Patyolat kisasszonynak* keserű csalódásaival óhajtja bebizonyítani. Elénk állítja a szegény leányt, ki végtelen sok nélkülözés és tanulás után megszerzi a tanítónői oklevelet, de ennek hasznát nem veheti, mert ezek várják előtte előjegyezve kinevezetésüket.

A Brioux tárgya kétségkívül időszerű. Olyan világot élünk, melyben a férfiak is nehezen jutnak tisztességes megélhetéshez a mindennapi élet forgatagában.

A proletárok száma folyton növekedőben van és ezek és ezek koptatják a befolyásos emberek előszobáinak küszöbét egy darab kenyérért. Sok az eszkimó és kevés a főka.

Ennek dacára a nők is igyekeznek az önállóság felé. Szorgalmasan tanulnak és diplomát szereznek. Nem azért teszik ezt, mintha nem volnának meggyőződve azon igazságról, hogy a nőnek legerősebb vára a családi tűzhely, hanem azért, mert a mai számító világban a szegény leánynak nagy része nem számíthat arra, hogy vagyon nélkül férjhez veszik. Keres tehát magának tisztességes megélhetési forrást, melyből táplálkozva, egyszersmind egyéni függetlenségét is biztosítja. És bár lehet vitakozni a fölött, hogy a nő a családi élet boldogítására van hivatva, mégis el kell ismernünk, hogy teljesen jogos és észszerű a szegény leányok azon törekvése, melylyel a mindennapi kenyér tisztességes megszerzését célozzák.

A darab hősnője tehát kétségkívül a való életből van véve. Elise nem egyedül áll nagy csalódásával a világban. Százával vannak nálunk is fiatal hölgyek, kiknek zsebükben van az oklevél, de álláshoz nem juthatnak. A pályák túltöltöttek és ha csak valami pártfogó nem egyengeti a megélhetés útját, sokszor esődöt mond a diploma és a megszerzett tudomány holt tőke marad a gyakorlatban.

Brioux drámájából azt olvassuk ki, hogy Elise azért nem jutott álláshoz, mert tiszta akart maradni. Ugy vélem, hogy ezt a motivumot a szerző csak azért illesztette az Elise személyéhez, hogy sorsa nagyobb részvétet keltsen a közönségben. Mert annyira még sem súlydunk talán, hogy becsstelenség árán kapjunk kenyeret. Nem mondom, hogy elvéve nem él vissza a lelkiismeretlenség a megélhetés gondjaival küzködő kétségbeesésével, de elvül és igazság gyanánt felállítani a Brioux véleményét nem lehet és nem szabad.

De lássuk a darab vékonyka meséjét. Egy becsületes, de durva lelkületű koresmárost megszállja a nagyzás hóbortja és elhatározza, hogy Elise leányát neveldintézetbe adja. A leánynak tetszik az eszme, örömprevesse hagyja oda a söntést és elmegy az intézetbe, hol magasrangú leányakkal ismerkedik meg. Elvégzi iskoláit, tanítónői oklevelet szerez és a szülői háznál várja alkalmaztatásának kedves hírét. Ez a hír azonban ké-

sik, Elise nem találja magát a durvalelkű emberek között és elégedetlen lesz. Az öreg koresmáros, ki számító ember, látja csalódását és valóságosan dühbe jön, ha ábrándozó, fehérkezű leányát dologtalanul látja. Ekközben egy szegény, becsületes ifju megkéri az Elise kezét, de a leány és a szülők sértő göggel visszautasítja a szerelmes ifjut. A leány később sem kap állást, az apa tehát egyszerűen kiadja az utat leányának.

A leány dacosan elmegy a szülői háztól és pár évig idegen házaknál nyomorog. Aztán visszatér, mint a bibliai tékozló fiu megtérve, megalázva, porig sujtva a szenvedések nehéz terhe alatt. Apja haragja elől édes anyja rejtegeti. Végre az öreg koresmárosnak is meglágyul a szíve. És ebben a pillanatban mint deus ex machina megjelenik a régi kérő és Elise hozzá megy feleségül. Hogy azután az álmaiból felebredt, ábrándjából kigyógyult leány megtalálja-e szenvedései után, ha nem is a boldogságot de a nyugalmat a műhelyben, azzal adós marad a szerző, mert a függöny abban a pillanatban legördül, midőn Elise csalódásainak romján rezignációval az egyszerű elutasított, de ismét visszatérő kérő karjaiban keres menedéket.

Nézetem szerint a szerző még egy felvonással megtoldhatta volna darabját. Legalább láttuk volna Elisét új helyzetében a lemondás után. Ebből a felvonásból bizonyára szűrhetek volna le valamely tanulságot azok, akik hasonló helyzetbe kerülnek. — Így azonban szabad választásukra van bízva eltalálni, vajon boldog lett-e a kis tanítónő, vagy pedig végzete mindhalálig üldözte?

Ez utóbbit pedig igazán nem érdemelné ez a jobb sorsra érdemes leánya.

A darab meséjéből tehát nyilvánvaló, hogy a szerző azt akarja bebizonyítani, hogy legjobb, ha a leányok otthon maradnak és nem tolnak a tudományos pályára. És talán el is tudta volna ezekkel és ezekkel hitetni Brioux az ő igazságát, ha nem ilyen vékonyka dongájú mesébe mondja el azt. Pszichológiát meg egyáltalában ne keressünk a darabban. A darab gyöngé és pusztán azért nézzük végig a három felvonást türelemmel, mert magunkban azt hisszük, hogy van a nézők közt egy-egy szülő, ki a meséből kihámozza azt a nagy és fájó igazságot, hogy leányát a tudományos pályán igen könnyen irtózatos csalódások érhetik, míg ellenben meghagyva őt sorsa körében, ha boldoggá nem teheti is, de bevezetve a háziasság meleg és tiszta levegőjébe, nyugodt életet biztosíthat neki.

Brioux e darabot már régebben írta és elsőben egy kis színház adta elő Párisban. Azóta a szerző emelkedett és fényes alkotásai mellett ezt is elővették. És mivel sok gyöngé mellett egynéhány kiváló jelenete is van a darabnak, a Nemzeti Színház művészeinek előadásában nem hagyta egészen hidegen a budapesti közönséget sem.

A darabot Tábori Róbert, a kiváló író fordította, a ki azonban figyelmesen hallgatja az öreg koresmáros beszédét, arra a következtetésre jut, hogy ilyen uras kifejezéseket még egy francia koresmáros sem használ. Az eredeti szöveget ugyan nem ismerem, de azt hiszem, hogy Brioux ellette valamelyes koresmárostól a söntés beszédmódját. Annyi bizonyos, hogy a koresmáros bemutatott lelki világához nem illik itt-ott az az uras beszéd, ha csak azt nem tételezzük fel,

hogy ezt uriasan nevelt kisasszony leányától sajátította el.

A darab eredeti címe *Blanchette*, Tábori Róbert azonban fordításában *Patyolat kisasszony* címet ad a darabnak. Megvallom, hogy nem tudom miért? A magyar ember a *patyolat* elnevezést nem alkalmazza törékeny leánykákra, sem elkenyezettett kisasszonyokra, annál kevésbé sorsukkal elégedetlen, egyszerű körökből kiemelkedett diplomás hölgyekre. Helyesebb volt volna *Selyem kisasszony* címet adni a darabnak. Ezt az elnevezést nem egyszer hallottam én is, más is a nép ajkairól olyan leánykák címzésére, kik sehogysen találják magukat bele a születésük körülményeivel ellenkező helyzetbe. Egyébiránt a Nemzeti Színházban Ujházi a parasztkoresmáros szerepében és Rákosi Szidi mint Elise anyja nem használták a kisasszony megszólítást és — helyesen.

A darab előadásáról színházi rovatunkban számolunk be.

Koncz Ákos.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

- Okt. 26. hétfő: *Mongodin ur felesége*, bohózat. (A.)
 Okt. 27. kedd: *A madarász*, daljáték. (B.)
 Okt. 28. szerda: *Casanova*, daljáték. (C.)
 Okt. 29. csütörtök: *Patyolat kisasszony* színmű. (A.)
 Okt. 30. péntek: *Patyolat kisasszony*, színmű. (B.)
 Okt. 31. szombat: *A drótos tót*, daljáték. (C.)
 Nov. 1. vasárnap: délután: *Dózsa György*, szomorudaljáték. — este: *Fifin*, daljáték, először.

— (*Patyolat kisasszony*.) Lapunk más helyén emondtuk Brioux darabjának meséjét és jeleztük azon irányt, melyet a szerző színművében ostromoz. Nincs tehát egyéb hátra, mint az, hogy beszámoljunk a darab előadásáról. Legnagyobb dicséretet mondunk az egész előadásra — ha azt mondjuk, hogy gyönyörűséggel telt meg a lelkünk azon pár óra alatt, melyet az este a színházban töltöttünk. A vékonyka mesét pótolta a színjátszó művészete és a darab itt-ott mutatkozó ürességébe tartalmat öntött a nemes vetélkedés, mely a legjobb alakításokat hozta létre. Nemcsak udvariasságból, de latba vetve a szigorú, de igazságos kritikát, a legnagyobb elismeréssel emeljük ki *Menszáros Margit* alakítását, *Elsie* nehéz szerepében. Megjelenése, gyönyörű, zengzetes magyar orációja, a helyzethez mért drámai kitörései első sorban biztosították a darab sikerét. *Ardai Ida* Roussetnél természetesen játszotta és az édes anyai érzést hűen adta vissza és csak az a megjegyzésünk, hogy midőn az asztalnál *Havasi Szidivel* beszélget, ne fordítson hátat a nézőtérnek. *Makó Lajos*, mint utkaparó művészi alakítást nyújtott, míg *Klenovits*, mint Elise kérője az egyszerű, de becsületes mester szerepében excellált. *Csige Ilonka* kedvesen adta a nagyuri leányt és *Havasi Szidi* kicsi szerepében ügyesen mutatta be a vidéki szakácsné típusát.

Rousset koresmárost *Sebestyén* Géza kreálta és játékan meglátszott, hogy sok gondot fordított a nehéz szerepre. Alakításának minden egyes műansza tökéletes volt. Szépen illeszkedtek a pompás keretbe *Csiki László*, *Pataki Béla* és *Szilágyi Aladár*.

A rendezés kitűnő volt. A szerepeket pompásan tudták, a felvonások gyors egymásutánban történtek.

A színház nézőtere csak félig telt meg, a páholyok jobbára üresek voltak. Premier közönségünk nincs, mely felett méltán csodálkozhatunk, mivel unós-untalan halljuk a panaszt, hogy nem lehet a bérlők miatt páholyt kapni. Pedig, midőn az igazgató bérlészünetben ad premiéreket, talán az a tiszteletreméltó szándéka, hogy azok is részesüljenek színházi újdonságtan, ahol nem tartoznak a bérlők közé.

TÁVIRATOK.

Tisza István Bécsben.

Bécs, okt. 25. Tisza István gróf ma reggel Bécsbe érkezett. Tisza gróf, a ki megérkezése után a magyar miniszteriumban értekezett Khuen-Héderváry gróf miniszterelnökkel és Lukács dr. pénzügyminiszterrel ő felsége által délelőtt 10 órakor egy órai magánkihallgatáson fogadtatott. E kihallgatáson döntés nem történt. A kihallgatás után Tisza gróf ismét a magyar miniszteriumba ment, ahol a magyar miniszterekkel újból hosszabb ideig konferált. Délután 2 órakor ő felsége Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt, Lukács pénzügyminisztert és Tisza István grófot együttes kihallgatáson fogadta, mely körülbelül három óra hosszat tartott. Döntés az együttes kihallgatás folyamán sem történt. A függőben levő fontos kérdésekben holnap folytatják a tanácskozást. Ennek következtében Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök, Lukács pénzügyminiszter és Tisza István gróf további intézkedésig Bécsben maradnak. A magyar államférfiak holnap újból együttes kihallgatáson fognak megjelenni a király előtt. Az ő felsége elnöklésével tartandó tanácskozás holnap valószínűleg csak a korai délutáni órákban fog kezdődni, mert a holnapi délelőtti folyamán általános kihallgatáson lesznek és azonfelül a legutóbb kinevezett titkos tanácsosok teszik le az esküt.

Deák ünnepély Kolozsvárott.

Kolozsvár, okt. 25. Az egyetem délelőtti tartotta Deák Ferencz születésének százéves ünnepélyét. Az aulában nagy közönség gyűlt össze. Az ünnep kiváló pontja volt Nagy Ernő dr. tanár értekezése. Deákról Kun Béla szigorló nagy hatása ódat szavalt Deák emlékéhez, ifj. Bartók György egyetemi hallgató emlék beszédet tartott, a mely után az ünnep véget ért.

Rákóczi ünnepek.

Hajdu-Böszörmény, okt. 25. A hajdu-böszörményi főgimnáziumot ma nyitották meg és ennek alkalmából nagy Rákóczi-emlékünnepeket rendezett a gimnáziumi ifjuság. A zászlóavatáson jelen voltak a nánási, debreceni, nyíregyházi és még több középiskolai tanárok, azonkívül itt volt Kiss Aron tiszántuli ev. ref. püspök Rásó Gyula hajdumegye alispánja, Benedek János orsz. képviselő, Dóczy Imre középiskolai felügyelő stb. Az istentiszteleten Zsigmond Sándor esperes tartott beszédet. Az ünnepi megnyitó beszédet Köblös Samu igazgató mondotta. Ezután Molnár István főgimnáziumi tanár nagy hatással beszélt a Rákóczi-korról. Az ifjuság több tagja szavalt és kuruc-énekeket adott elő Béke Antal énektanár vezetésével.

zetése alatt. A Himnuszt és a Szózatot az egész gyülekezet felállva hallgatta. Délben banket volt.

Vác, okt. 25. Nagy lelkesedéssel ünnepelték ma Vácott Rákóczi emlékét sok százra menő közönség előtt. Dr. Preszler Elemér nagy hatást keltő beszédet mondott. Bárdos Rezső Szávay Gyula költeményét szavalta el. A város az ünnepi alkalomra fel van lobogózva.

Zombor, okt. 25. Zombor városa is méltó módon ünnepelte meg II. Rákóczi Ferencnek emlékét. A városháza dísztermében megtartott ünnepén a megnyitót Vértessy Károly író mondotta. Rác Soma ünnepi beszédét a közönség éljenzéssel fogadta. Este díszvacsera volt.

Képviselői beszámoló.

Hajdu-Böszörmény, okt. 25. Benedek János orsz. képviselő november 1 én tartja beszámolóját. Kisérletében lejön több orsz. képviselő.

Regénycsarnok.

A tejtetstvér.

Harmadik rész.

(Folytatás.)

A nagyapa duzzogott és haragjában az evésről is megfeledkezett.

Germain idegesen dobolt az asztalon Villemier doktor pedig végtelenül restelven, hogy ő kezdeményezte ezt a kellemtelen vitát, a mely családi a jelenetű fajult, nagyban dicsérte a bor finom zamátát, hogy helyreállítsa ismét az előbbi jó hangulatot.

A pap néhány közömbös közhelylyel igyekezett a társalgásnak más fordulatot adni és arról kezdett beszélni, hogy milyen kedvező volt az időjárás a szőlőkre nézve, meg hogy május második felére szép időt jósolnak.

Isten segedelmével szép idő lesz a Szt. Rouini bucsu napján.

— Szent Rouin! Megint egy ifjúkori emlék, — szólt Savinien Vitalinehoz fordulva.

— De ha jól emlékszem, ez a bucsu szeptemberre esik.

— A szeptemberi ünnep megmaradt válaszott Pascal, de a régi pünkösdi hétfői bucsujárást újra életbe léptették. — Ilyenkor mindig nagyon sokan járnak misére és a körmenetre, különösen az idén, mert maga a püspök fog misét mondani.

Ezalatt asztalt bontottak és kimentek a kertbe, ahol a fekete szederfa árnyában feltalálták a fekete kávé. Savinien odasompolygott Vitaline mellé.

— Elmegy maga arra a bucsura? kérde halkan, mialatt a fekete kávé kitöltése körül segédkezett neki.

— Természetesen. Elmegyek az összes lánypajtásaimmal. — Hát maga, megnézi?

— Nem fogom elmulasztani, sugta a fülébe Savinien, — miután alkalmam lesz, hogy ott magával találkozzam.

Tekintetünk találkozott és Vitaline érezte, mint hatol a fiatal ember merész és hízog tekintete szíve legmélyéig, mámorító kéjjel töltve el egész lényét. E gyönyörteli érzéstelt ittasan észre se vette, hogy a kávé kicsordul a csészékből.

Pünkösdi hétfőjén korán reggel gyönyörű júniusi nap jégérkezett. — A kék égen rózsás bárnnyfelhők uszkáltak, és a hajnali bibor olyan rózsásra festette a Bellefontaine erdő sűrűjét, hogy versenyre kelt egy tizenöt éves lány első pirulásával.

A harmattól csillogó utakon nők és gyermekek nagy csoportokká verődve siettek a szent rouini remetelak felé, egyik parasztkoosi a másikat érte, mind-egyik telidesteli volt ünneplő ruhás polgárnőkkel és paraszttasszonyokkal.

(Folyt köv.)

VAROSI SZÍNHÁZ

Ma, hétfőn, okt. 26. bérlet (A)

Mongodin ur felesége.

Böhözet 3 felvonásban.

Személyek:

Mongodin	Krémer Jenő
Rosalie, neje	Havasi Szidi
Lucienne	Csige Ilona
Montplett Clorinda	Hahnel Aranka
Fougerolles Róbert	Pataki Béla
Berneret	Paragó Ödön
Lévadé asszony	Kendi Piroksa
Francois	Virágháti Lajos

Kivánjon

csak

SELLE & KARY-féle

FREDIN

legjobb

tisztító-szert

minden finomabb cipőhöz, sárga és fekete.

Különösen ajánlható boxalfa, eszaria, che wrens és lakkeipőhöz.

Wien XIII.

Uj tűzifa raktár.

Van szerencsém a n. közönség

becsés tudomására hozni, hogy a gyermek-menház mellett, a lóvasut telepen új tűzifa raktart rendeztem be a hol állandóan a legjobb minőségű tűzifát árusítok.

■ ■ A pontos ölezésért ■ ■
■ ■ felelősséget vállalok, ■ ■

Ugyanott vágott tűzifa is minden időben jutányosan kapható.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, tisztelettel

özv. Pollák Edéné